

Vergaderjaar 1985–1986

19 255

**Intrekking van de Wet Openbaar Lichaam Rijnmond
(Wet opheffing Openbaar Lichaam Rijnmond)**

Nr. 5

VOORLOPIG VERSLAG

Vastgesteld 8 november 1985

De vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken¹, welke belast is met het voorbereidende onderzoek van het wetsvoorstel, heeft de eer als volgt verslag te doen van haar voorlopige bevindingen.

De leden van de P.v.d.A.-fractie wilden er geen misverstand over laten bestaan dat zij het zeer betreunden dat het kabinet geen wegen heeft gevonden om af te zien van het voornemen tot opheffing van het openbaar lichaam Rijnmond. Van voortzetting van de behandeling van het wetsontwerp tot splitsing van Zuid-Holland tot opheffing openbaar lichaam Rijnmond zonder splitsing is het toch een hele lange weg. Een zodanig lange en ingewikkelde weg dat in deze geen mens de weg gewezen kan worden. De P.v.d.A.-fractie heeft in de discussie duidelijk positie gekozen, aldus deze leden. De organisatie van het binnenlands bestuur dient afgestemd te zijn op de bestuurlijke vraagstukken, wat betekent dat niet op alle plaatsen gekozen dient te worden voor een gelijke oplossing (zie bij voorbeeld de motie van de leden Stoffelen en Alders, 17 944, nr. 7). Niet langer een keuze voor een «plaatje» voor het hele land, maar het zoeken naar toegesneden oplossingen. De leden van de P.v.d.A.-fractie constateerden dat het kabinet inmiddels gekozen heeft voor één «plaatje» voor het gehele land voor wat betreft de bestuurlijke organisatie. De oplossing van alle problemen wordt verwacht van de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen. Zijn er op dit punt ook twijfels, zo vroegen de leden van de P.v.d.A.-fractie zich af.

In de nota over de grote-stedenproblematiek kiest het kabinet voor de oplossing van de regionale problematiek – en derhalve ook voor een verschijningsvorm daarvan: de agglomeratieproblematiek – primair voor versterking van de intergemeentelijke samenwerking in de vorm van verlengd lokaal bestuur. Maar er zijn ook twijfels: «De vraag is gerechtvaardigd, of gelet op de omvang en de complexiteit van de problemen volstaan kan worden met samenwerking gebaseerd op de Wet gemeenschappelijke regelingen. Andere verdergaande bestuurlijk-organisatorische constructies zijn denkbaar.»

Maar ook de Kamer heeft uiting gegeven aan twijfels in deze: «overwegende, dat het in de grootstedelijke agglomeraties zeer wel denkbaar is dat op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen geen bevredigende oplossing gevonden kan worden;

¹ Samenstelling:

Leden: Stoffelen (PvdA), Van der Sanden (CDA), Evenhuis (VVD), Rienks (PvdA), Hermes (CDA), Jacobse (VVD), Wessel-Tuinstra (D'66), ondervoorzitter, Hermans (VVD), Hennekam (CDA), voorzitter, Lauxtermann (VVD), Van der Burg (CDA), Schutte (GPV), Krajenbrink (CDA), De Visser (PvdA), Van Nieuwenhoven (PvdA), Hummel (PvdA), Wiebenga (VVD), Van der Heijden (CDA), Alders (PvdA), Ernsting (CPN), Vermeend (PvdA).

Piv leden: Buurmeijer (PvdA), Aarts (CDA), Korthals (VVD), Van Ooijen (PvdA), Borgman (CDA), Linschoten (VVD), Engwirda (D'66), Dijkstal (VVD), Mateman (CDA), Nijhuis (VVD), De Boer (CDA), Van Rossum (SGP), Buikema (CDA), Vos (PvdA), Lankhorst (PPR), Castricum (PvdA), Franssen (VVD), De Kwaadsteniet (CDA), Dales (PvdA), Van Es (PSP), Niessen (PvdA).

nodigt de regering uit:

1. in overleg met de betrokken gemeentebesturen, regiobesturen in die regio's en het betreffende provinciaal bestuur te onderzoeken welke bestuurlijke structuur het meest geëigend is voor de betreffende regio.

2. de Kamer over de uitkomsten daarvan in te lichten.» (17944, nr. 7).

Twijfels dus of in het kader van de vormgeving van de organisatie van het binnenlands bestuur volstaan kan worden met één ondubbelzinnig antwoord. De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden in de memorie van toelichting geen spoor van deze twijfel aangetroffen, maar evenmin enige beantwoording van de vragen die in deze aan de orde zijn. Waar het kabinet in de reeds aangehaalde nota over de grote-stedenproblematiek opmerkt dat naar het oordeel van het kabinet het in eerste instantie aan de betrokken agglomeratie is om te bezien of aan dergelijke verdergaande oplossingen behoefte bestaat en de Kamer de regering heeft uitgenodigd (17944, nr. 7) om hierover in overleg te treden met de betrokken agglomeraties en over de uitkomst daarvan de Kamer te rapporteren, hadden de leden van de P.v.d.A.-fractie verwacht in de regeringsplannen hierover gerapporteerd te worden. Van dit alles geen spoor. Deze leden zouden het op prijs stellen van de regering te vernemen op welke wijze uitvoering is gegeven aan de genoemde motie en in het bijzonder over het overleg dat terzake van de daarin opgenomen vraagstelling is gevoerd met het betrokken gebied.

De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden sterk de indruk uit alle brieven en mondelinge verklaringen welke zijn verstrekt door de betrokken regio dat daar de behoefte bestaat aan een verdergaande bestuurlijk-organisatorische constructie. Waar het kabinet opmerkt dat het in eerste instantie aan het gebied zelf is om dit te bezien, misstaat het ontbreken van beschouwingen ter zake.

Waar de P.v.d.A.-fractie in deze discussie gekozen heeft voor:

1. splitsing van de provincie Zuid-Holland, dan wel de instelling van z.g. agglomeratie-provincies;

2. en vervolgens voor het handhaven van het openbaar lichaam Rijnmond, desnoods in afwachting van de ervaringen met de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen in andere grootstedelijke agglomeraties; zal het duidelijk zijn, zo vervolgden de leden van de P.v.d.A.-fractie, dat zij geen mogelijkheden zien om de regering in de voorliggende voorstellen te volgen. Opnieuw legden zij de vraag voor om te kiezen voor de weg die geschetst is in de moties van de leden Schutte (18600, VII, nr. 63) en Alders (18600, VII, nr. 64);

* gelet op de door de regering geponeerde stelling dat het in eerste instantie aan het betrokken gebied is om kenbaar te maken of verdergaande bestuurlijk-organisatorische constructies gewenst zijn;

* en gelet op het feit dat in de praktijk zou moeten worden aangetoond dat de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen een oplossing biedt voor de bestuurlijke vraagstukken, ook in de grootstedelijke agglomeraties, alvorens zou moeten worden overgegaan tot de opheffing van een verdergaande bestuurlijke organisatorische constructie in een grootstedelijke agglomeratie (het openbaar lichaam Rijnmond).

De leden van de P.v.d.A.-fractie durfden deze vraag te herhalen, niet alleen gelet op de reactie uit de agglomeratie zelf – bestuurlijk en maatschappelijk –, maar ook gelet op het feit dat uit de memorie van toelichting mag worden opgemaakt dat de regering weliswaar van mening is dat de bestuurlijke vraagstukken in deze agglomeratie gewijzigd zijn, maar daarom nog niet verdwenen.

De leden van de C.D.A.-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van het onderhavige wetsvoorstel. Zij herinnerden eraan dat dit wetsvoorstel een gevolg is van de beslissing van de regering om een splitsing van de provincie Zuid-Holland niet door te zetten. Een beslissing die door de Kamer, inclusief de leden van deze fractie, uiteindelijk is gesteund.

De leden van de C.D.A.-fractie wezen erop dat zij bij de toentertijd gegeven beschouwingen hadden gesteld van mening te zijn, dat een beslissing om in geval van niet-splitsing het openbaar lichaam Rijnmond op te heffen een zelfstandige beoordeling zou vergen. Voor een goede beoordeling van de voorgestelde intrekkingwet is, zoals namens de leden van de C.D.A.-fractie in juni 1985 bij het debat over de betreffende brief van de minister van Binnenlandse Zaken, van belang inzicht c.q. de zekerheid dat de belangen van het personeel een zorgvuldige behandeling krijgen. Voorts dat inzicht wordt gegeven in de overgang van de taken die thans door het openbaar lichaam Rijnmond worden verricht en dat die taken zullen worden behartigd na de overgang. Ook zou duidelijkheid moeten bestaan omtrent de financiële gevolgen van de opheffing. Als laatste punt is voor de leden van de C.D.A.-fractie van belang het uitzicht, dat de Wet gemeenschappelijke regelingen zal worden aangepast met het oog op de bijzondere problematiek van de grootstedelijke agglomeraties. De leden van de C.D.A.-fractie moesten constateren dat de memorie van toelichting op een aantal van de hierboven weergegeven punten onvoldoende duidelijkheid biedt.

Waar het betreft de genoemde zorgvuldigheid waren de C.D.A.-leden gelukkig met het instellen van de commissie-Herweijer. Deze leden meenden evenwel, dat het rapport van deze commissie gereed moet zijn alvorens het uiteindelijke oordeel over dit voorstel van wet kan worden gegeven.

De leden van de V.V.D.-fractie hadden met grote belangstelling kennis genomen van het onderhavige wetsvoorstel. Het wetsvoorstel kon in grote lijnen hun instemming hebben daar het aansluit bij hun standpunt bij de behandeling van het wetsvoorstel tot splitsing van de provincie Zuid-Holland. Ook is het voorstel om Rijnmond op te heffen in overeenstemming met het standpunt van deze leden tijdens de schriftelijke en mondelinge discussie met de regering in de vaste commissie voor binnenlandse zaken en bij discussies over de organisatie van het binnenlands bestuur en de Wet gemeenschappelijke regelingen.

De V.V.D.-leden willen in herinnering roepen de belangrijkste argumenten die ten grondslag lagen aan de oprichting van het openbaar lichaam Rijnmond. Als eerste dient dan genoemd te worden de opvatting dat de toenmalige mogelijkheden ingevolge de Wet gemeenschappelijke regelingen niet konden voorzien in de bestuursproblemen in de regio. Voorts was toen nog de verwachting dat in het Rijnmondgebied sprake zou zijn van een reusachtige groei. Deze is zeker de laatste jaren niet meer aanwezig en ook in de toekomst wordt geen sterke groei meer verwacht.

Dit gevoegd bij de nieuwe opvattingen omtrent de organisatie van het binnenlands bestuur en de nieuwe samenwerkingsmogelijkheden voor gemeenten binnen de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen bracht de V.V.D.-leden tot hun al eerder ingenomen standpunt dat het openbaar lichaam Rijnmond in de huidige bestuursconceptie geen bestaansrecht meer heeft. Het voortbestaan van het openbaar lichaam levert geen aantoonbare voordelen voor het gebied op welke niet op een andere, goedkopere en bestuurlijk meer consequente manier bereikt kunnen worden. De bedoeling van de wetgever met de instelling van Rijnmond was, zeker in de discussies over de reorganisatie van het binnenlands bestuur, deze te laten uitgroeien tot een provincie «nieuwe stijl». Deze leden achtten het weinig zinvol hier nog de argumenten te herhalen welke de V.V.D. ertoe hadden gebracht geen steun te verlenen aan de opsplitsing van de huidige provincie Zuid-Holland. Het wetsontwerp tot opheffing van het openbaar lichaam sluit dan ook aan op de ideeën van de V.V.D.-fractie in deze, zo betoogden deze leden.

De leden behorende tot de fractie van D'66 zeiden bij herhaling te hebben uitgesproken dat zij het betreuren dat het met de splitsing Zuid-Holland gegaan is zoals het gegaan is: geen bestuurlijke vernieuwing, verloren gaan van ervaring opgedaan in dit bestuursexperiment en geen duidelijk uitzicht op volstrekt adequate behandeling van al de problemen

van dit gebied door het provinciaal bestuur. Zij wilden echter op deze zaak niet terugkomen.

Politiek bleek een en ander niet haalbaar en duidelijkheid over de toekomst van Rijnmond is nu gewenst. Dit beoogt het onderhavige wetsvoorstel, waarover deze leden hun mening moeten geven alvorens de commissie-Herwijer haar rapport heeft uitgebracht. Daarom wilden zij volstaan met het stellen van enkele vragen.

Hoe zal na een eventuele opheffing van Rijnmond de regionale samenhang bestuurlijk gestalte krijgen?

De regering stelt dat er geen reden is om aan te nemen dat de taken van Rijnmond door provincie en gemeenten niet even goed kunnen worden uitgevoerd. Met andere woorden, zij meent dat provincie en gemeenten de taken wel goed kunnen uitvoeren. Welke garantie geeft de regering dat de kwaliteit van het milieubeleid, het veiligheidsbeleid, het beleid ten aanzien van de onderwijs-arbeidsmarkt (waaronder de COA) op langere termijn gegarandeerd wordt, gezien het perspectief van het wegvallen van de algemene rijksbijdragen en mogelijke daling van de doeluitkeringen en het verlies op termijn van 250 à 300 arbeidsplaatsen?

Voorts merkten de leden der fractie van D'66 op dat zij de structurele besparing van f 16 miljoen een relatief té klein bedrag achten om een werkelijk argument te zijn voor zo'n belangrijke beslissing als de opheffing van het openbaar lichaam Rijnmond.

De opheffing van het openbaar lichaam Rijnmond komt niet geheel onverwacht, zo zeiden de leden van de S.G.P.-fractie, die haar beschouwen als een uitvloeisel van het niet doorgaan van de splitsing van de provincie Zuid-Holland. Met de regering waren deze leden van mening dat een vierde bestuurslaag ongewenst is. Dan volgt daaruit dat ook in gevallen waarin zo'n vierde bestuurslaag bestaat deze op z'n minst ter discussie gesteld moet worden. Nu is het bij die discussie gemakkelijk om te stellen dat de omstandigheden geheel anders zijn in het Rijnmondgebied dan twintig jaar geleden, maar om daar dan als consequentie uit te trekken dat die gewijzigde omstandigheden ertoe moeten leiden dat het geheel direct ontbonden moet worden en de taken naar de provincie en de gemeenten terugverwezen kunnen worden is wel wat erg gemakkelijk. De commissie-Klaasesz, toch niet een commissie die bestond uit vreemdelingen in de bestuurspraktijk, kwam toen tot de ook in de memorie van toelichting geciteerde zware uitspraak «dat vrijwillige samenwerking als oplossingsrichting van de hand gewezen moet worden, omdat deze tot een te zware belasting van bestuursorganen en -functionarissen (zou) leiden en ... daarenboven geen enkele waarborg (biedt), dat men bij vaak zo tegenstrijdige belangen tot overeenstemming zou komen en de nodige draagkracht zou ontwikkelen». Indien twintig jaar geleden geen enkele waarborg geboden kon worden zijn de omstandigheden dan nu zodanig veranderd dat nu in vol vertrouwen alles weer aan provincie en gemeenten kan worden teruggegeven?

Er is inderdaad inmiddels een gewijzigde Wet gemeenschappelijke regeling van kracht, die kan iets wel opvangen, maar het is toch geenszins de bedoeling van de bewindslieden om een groot deel van het huidige takenpakket van Rijnmond over te dragen aan een alle gemeenten omvattende gemeenschappelijke toch weer als vierde bestuurslaag zou gaan fungeren?

Wordt het verschil dan dat het huidige openbaar lichaam geregeerd wordt door een rechtstreeks gekozen bestuur en de vervangende gemeenschappelijke regeling door indirect door gemeenteraden benoemde of gekozen bestuursleden? Is het gevaar van een lichte of zware gemeenschappelijke regeling niet dat vrijwel altijd de grootste gemeente (meer inwoners dan alle andere gemeenten samen) zodanig gaat overheersen dat die andere gemeenten zich al of niet terecht overheerst achten? Wat kan gedaan worden om in zo'n gemeenschappelijke regeling het juiste bestuurs-evenwicht te bereiken?

Moeten ook regelingen getroffen worden in die gemeenschappelijk regeling(en) om conflicten tussen die regeling en de deelnemende gemeenten te voorkomen of indien ze ontstaan zijn op te lossen? Zullen blijvende onderlinge onenigheden tussen buurgemeenten of met de gemeenschappelijke regelingen niet leiden tot samenvoegen van gemeenten? Wat zijn de oppervlakten en het aantal inwoners van de gemeenten die thans in het openbaar lichaam Rijnmond deelnemen?

Is ook overwogen om los van dit wetsontwerp het Koninklijk besluit van 29 maart 1982 (Stb. 214) in te trekken en op die manier de milieutaken weer terug te brengen bij de provincie, uiteraard ook met overgang van het betreffende personeel? Er blijft dan een openbaar lichaam met een veel lichter takenpakket en veel minder personeel over, zodat de weerstand tegen opheffing minder groot zal zijn en de procedure mogelijk eenvoudiger kan verlopen.

Aan het slot van paragraaf 1 van de memorie van toelichting wordt vermeld, dat het kabinet na ampel beraad tot de conclusie kwam, dat splitsing van Zuid-Holland niet het juiste middel was tot oplossing van de bestuurlijke moeilijkheden in Zuid-Holland. Kunnen de bewindslieden een opsomming geven van die bestuurlijke moeilijkheden en kunnen ze tevens aangeven hoe moeilijkheden nu wel opgelost worden? Draagt de intrekking van de wet op het openbaar lichaam Rijnmond wezenlijk bij aan het oplossen van die moeilijkheden?

De bewindslieden gaan er in de memorie van toelichting van uit dat het Rijnmondgebied een gebied is met een sterke interne samenhang en een eigen problematiek die ten aanzien van het ruimtelijk beleid in de beheerssfeer tot bijzondere maatregelen noopt. Kunnen die interne samenhang en eigen problematiek nader met voorbeelden worden geadstrueerd? Is er reeds overleg geweest met de provincie Zuid-Holland over de wijze van indeling van samenwerkingsgebieden om zoveel mogelijk in te spelen op die interne samenhang en die eigen problematiek?

De bewindslieden zijn geen redenen bekend (blz. 6) op grond waarvan zou moeten worden aangenomen dat de provincie Zuid-Holland respectievelijk de Rijnmondgemeenten de naar hen terugkerende taken niet «goed genoeg» zouden behartigen. Is dat dan wel het antwoord op de essentiële vraag die de bewindslieden zichzelf stellen (blz. 2) in hoeverre het openbaar lichaam voor de kwaliteit van het openbaar bestuur een «meerwaarde» oplevert die niet «beter» in het kabinetsbeleid passend – en langs eventueel goedkopere – weg kan worden verkregen? Zijn de bewindslieden in staat en bereid om een boedelbeschrijving waarin de baten en lasten van het openbaar lichaam Rijnmond zijn omschreven aan de Tweede Kamer over te leggen? Er zijn thans naar de leden van de S.G.P.-fractie vernamen twee commissies aan het werk; de commissie-Herweijer die de minister en de provincie Zuid-Holland adviseert en een commissie onder voorzitterschap van de burgemeester van Hellevoetsluis, die de gemeenten adviseert. Kan het verschil van adressering van de adviezen leiden tot onderling verschillende visies op de over te dragen taken en daarmee ook op overgang van personeel?

In de memorie van toelichting geven de bewindslieden uiting aan de algemeen heersende opvatting dat het openbaar lichaam Rijnmond op milieugebied goed werk heeft gedaan. Moet uit de opmerkingen, met een wat kritische ondertoon (blz. 3) opgemaakt worden dat de bewindslieden aan het openbaar lichaam Rijnmond op het gebied van de Ruimtelijke Ordening een lager cijfer toekennen? Kan nader worden toegelicht in hoeverre en hoelang de gemeenten financieel moeten bijdragen aan de afwikkeling van een bij wet opgeheven openbaar lichaam, terwijl zij zelf reeds bepaalde taken met de daaraan verbonden bekostiging hebben overgenomen?

Is het wel te verdedigen, vroegen de leden van de S.G.P.-fractie, om bij Koninklijk besluit van 25 september 1985 (Stb. 544) nog een taak ingevolge artikel 27, derde lid van de Rampenwet, aan de provincie Zuid-Holland te

onttrekken en aan het openbaar lichaam Rijnmond op te dragen, indien er reeds dan een duidelijke wilsovereenstemming is, dat het openbaar lichaam binnen zeer afzienbare tijd zal worden opgeheven?

De leden van de P.P.R.-fractie herinnerden aan hun opvatting – neergelegd in het eindverslag over het voorstel van Wet splitsing provincie Zuid-Holland – dat de coördinerende rol van het openbaar lichaam Rijnmond niet zonder meer kan worden teruggedraaid. Tevens wezen zij er op dat zij zich voorstander van splitsing van de provincie Zuid-Holland hadden betoond. Zij hadden er behoefte aan om de opheffing van het openbaar lichaam Rijnmond te plaatsen in de historische context van de Wet splitsing provincie Zuid-Holland. Er waren twee hoofdargumenten om dit voorstel in te trekken: de verdeeldheid van de Tweede Kamer en budgettaire overwegingen. De bestuurlijke argumenten zijn pas later ter rechtvaardiging aangevoerd, zoals in de memorie van toelichting op het onderhavige wetsvoorstel.

Deze leden waren niet onder de indruk van deze argumenten. Zij waren van mening dat de bewindslieden onvoldoende recht doen aan de ontwikkelingen in het Rijnmondgebied sinds de instelling van het openbaar lichaam. De stelling dat het perspectief van de ruimtelijke ontwikkeling van het Rijnmondgebied volslagen anders is dan twintig jaar geleden, is naar de mening van deze leden een open deur. De bewindslieden koppelen daaraan de vraagstelling of onder de huidige omstandigheden de instelling van het openbaar lichaam zou worden overwogen. Deze vraag is volstrekt theoretisch. Immers, het openbaar lichaam bestaat en we staan nu niet voor de vraag of het moet worden ingesteld. Bepalend voor het al of niet laten voortbestaan lijkt eerder het antwoord op de vraag of het openbaar lichaam Rijnmond goed functioneert. Deze leden hadden geen signalen ontvangen die wezen op een slecht functioneren van Rijnmond. Zij vroegen de bewindslieden om de voorgenomen opheffing van het openbaar lichaam te motiveren vanuit het functioneren van en de taakbehartiging door dat lichaam.

De leden van de P.P.R.-fractie waren van mening dat handhaving van het openbaar lichaam Rijnmond onder de huidige omstandigheden te rechtvaardigen en te verkiezen is. Zij tekenden hierbij aan dat hun voorkeur uitging naar splitsing van de provincie Zuid-Holland en vorming van een provincie Rijnmond. De regering heeft deze weg echter afgesneden. In deze context wensten deze leden het beleid met betrekking tot de bestuurlijke organisatie niet dogmatisch toe te passen. De sterke interne samenhang en de eigen problematiek van Rijnmond vragen om een daarop toegesneden bestuurslichaam.

De G.P.V.-fractie had er met waardering kennis van genomen, dat de bewindslieden in de memorie van toelichting ruime aandacht hebben geschonken aan de redenen voor opheffing van het openbaar lichaam. Tot nu toe hebben de discussie en de besluitvorming sterk gestaan in het teken van de opvattingen over de bestuurlijke organisatie in het algemeen.

Deze fractie herinnerde eraan, dat zij zich bij eerdere debatten over deze zaak sterk heeft laten leiden door de verantwoordelijkheid die de wetgever op zich heeft genomen voor de bestuurlijke organisatie van het Rijnmondgebied. Nu een definitieve beslissing over de toekomst van Rijnmond moet worden genomen wilde zij deze verantwoordelijkheid opnieuw centraal stellen, zowel voor wat betreft het besluit tot opheffing als voor wat de situatie betreft die na de opheffing zal ontstaan.

Tegen die achtergrond betreurde de G.P.V.-fractie het, dat over de toekomstige situatie nog zo weinig bekend is. Zij vond het in ieder geval noodzakelijk bij de plenaire behandeling van het wetsvoorstel te beschikken over het rapport van de commissie-Herweijer. Het zou naar haar mening aan de verantwoordelijkheid van de Kamer voor Rijnmond tekort doen als een besluit tot opheffing zou worden genomen zonder voldoende inzicht in de bestuurlijke, personele en financiële gevolgen ervan.

De leden van de P.v.d.A.-fractie, verder ingaande op de overwegingen van de regering om tot opheffing over te gaan, zeiden dat als eerste in dit licht opnieuw de aandacht verdient de keuze voor de intergemeentelijke samenwerking. Zij verwezen in deze naar de hierboven reeds gemaakte opmerkingen. Twijfels bestaan er bij deze leden over de vraag of deze oplossing ook toegesneden is op de bestuurlijke problematiek in dit gebied. Indien deze vraag met ja beantwoord zou moeten worden, dan zal ook beseft worden dat het zal gaan om een zeer zware regeling, gelet op de sterke interne samenhang en de eigen problematiek van het gebied. Juist in dat licht dient veel belang gehecht te worden aan het democratische karakter van bestuurslichamen, ook waar het betreft samenwerkingsorganen.

Veel zaken zullen door de autonome gemeenten ondergebracht moeten worden in de samenwerking, waardoor de zeggenschap van de betrokken raden vermindert en zaken overgedragen worden aan een verband dat niet rechtstreeks aanspreekbaar is, noch door de burger, noch door de gekozen leden van de raden. Ook vanuit democratisch oogpunt verdient bij een zware constructie de rechtstreekse verkiezing verre de voorkeur boven een getrapte constructie. Deze leden zouden het op prijs stellen een reactie hierop te ontvangen, gelet op het feit dat de regering zelf uit gaat van een sterke interne samenhang en een eigen problematiek van dit gebied.

De leden van de P.v.d.A.-fractie constateerden voorts dat in het geheel geen reactie is aan te treffen op de gedachte die door de C.D.A.-fractie tijdens het debat van 6 juni 1985 is gelanceerd om de Wet gemeenschappelijke regelingen met een bepaling uit te breiden, op grond waarvan juist dat naar de regio toegesneden, gedifferentieerd bestuur kan worden ingevoerd. «De mogelijkheid om straks via de Wet gemeenschappelijke regelingen een agglomeratiesamenwerking te krijgen» werd door de C.D.A.-woordvoerder in een stemverklaring bij de moties van de leden Schutte en Alders genoemd.

In het licht van het vorenstaande viel het de P.v.d.A.-leden op dat bij een veronderstelde zware vorm van samenwerking werd gesproken van waarborgen tegen het uitdijen tot een vierde bestuurslaag. Een toelichting daarop achtten deze leden gewenst. In het verlengde daarvan zouden deze leden gaarne vernemen waarom het openbaar rijnmond zou moeten worden aangemerkt als een vierde bestuurslaag – $\frac{2}{3}$ van het takenpakket is provinciaal – en waarom een eventuele zware vorm van samenwerking (ook in omvang van taken) juist niet als zodanig zou kunnen worden aangemerkt.

In het licht van de vraagstelling terzake van het al dan niet zijn van een vierde bestuurslaag dient voorts gewezen te worden op het feit dat, naast de reeds toegekende provinciale taken, tal van bestuurlijke experimenten door de rijksoverheid in Rijnmond zijn uitgevoerd. Zo dient toch te worden vastgesteld dat Rijnmond door bijvoorbeeld de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu beheer als een twaalfde provincie wordt beschouwd (milieu-uitkeringen ten bedrage van f 1 463 000 + f 4 783 600 in het kader van de Wet op de Luchtverontreiniging). Gaat er met het opheffen van het openbaar lichaam niet een bestuursorgaan verloren, dat in een zeer kwetsbaar gebied een uiterst gewaardeerde functie vervult, als derde bestuurslaag, met kenmerken van verlengd lokaal bestuur?

Waar het gaat om de beoordeling van het feitelijk functioneren van Rijnmond, hadden de leden van de P.v.d.A.-fractie moeite met het verbergen van hun verbazing. Na alle lofuitingen in eerder stukken – toen nog gericht op het splitsen van de provincie Zuid-Holland – moet nu worden vastgesteld dat de balans moet doorslaan naar veel gebreken. Deze leden zouden het als eerste op prijs stellen indien het gestelde hier geplaatst wordt tegenover hetgeen vermeld is in de memorie van antwoord behorende bij het splitsingsontwerp, maar ook bij voorbeeld de nota Organisatie binnenlands bestuur.

Wil de regering aangeven in hoeverre de genoemde moeilijk oplosbare contradictie tussen handhaving van de gemeentelijke autonomie en opvattingen over provincie-nieuwe stijl in de praktijk belemmerend heeft gewerkt voor het functioneren van het openbaar lichaam Rijnmond?

Acht de regering het denkbaar dat de geschetste problemen zouden kunnen worden opgevangen door overheveling van bepaalde taken aan het openbaar lichaam bij voorbeeld op het punt van de geschetste tweeslachtigheid, waardoor bestuurlijk een beter antwoord gegeven zou kunnen worden op interne samenhang en de eigen problematiek van het gebied?

Welke conclusie verbindt de regering aan het feit dat de bevoegdheid tot taakoverneming een dode letter is gebleven? Is ook nagegaan wat de redenen hiervoor zijn? Is het ook denkbaar dat een deel van de verklaring gezocht kan worden in de vrijwilligheid van samenwerking welke ook in bepaalde opzichten in het openbaar lichaam tot uitdrukking is gekomen?

De leden van de P.v.d.A.-fractie constateerden dat teruggedaan werd tot het ontstaan van het openbaar lichaam Rijnmond en dat vervolgens de vraag gesteld wordt of de omstandigheden van toen ook vandaag nog van toepassing zijn. Het antwoord daarop is nee en wie zou dat nou verbazen. Natuurlijk hebben de ontwikkelingen – in het bijzonder ook de economische ontwikkelingen – invloed gehad op die omstandigheden.

Verschuivingen zijn opgetreden, maar daarmee is niet gezegd dat de interne samenhang in het gebied fundamenteel is gewijzigd en of die veranderingen geleid hebben tot het wegvallen van een eigen problematiek. Daaraan kan nog worden toegevoegd de vraag of de toekomstige ontwikkelingen niet opnieuw nieuwe bestuurlijke vragen zullen opwerpen die gelet op de interne samenhang in deze agglomeratie vragen om een eigen specifieke aanpak. Nieuwe economische groei, gepaard gaande met nieuwe vragen op het gebied van infrastructuur zouden opnieuw weleens in belangrijke mate gestalte kunnen krijgen in de Randstad. De Randstad heeft immers iets te bieden. Vandaag gaat op dat voor de burgers in deze agglomeratie gemeentegrenzen niet gelden: wonen in de ene gemeente, werken in een andere gemeente en gebruik maken van voorzieningen in weer een andere gemeente: kortom een echte agglomeratie. De problematiek van de verstedelijking is een andere geworden, maar ook de compacte stad heeft agglomeratie-vragen. Waar komen de voorzieningen, waar wordt gerecreëerd enz. Bestuurlijke vragen waar afweging noodzakelijk is. Een afweging van een zodanige importantie, dat aan het – reeds eerder gemoreerde – democratisch gehalte van het bestuursorgaan waarin dit plaats moet vinden veel waarde moet worden toegekend. Nederland is niet af; het Rijnmondgebied is niet af. Wijziging van externe omstandigheden leidt tot wijziging van de bestuurlijke vraagstukken, maar daarmee is nog niets gezegd over de intensiteit daarvan. Een beschouwing terzake hadden deze leden node gemist.

De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden reeds gewezen op de twijfels die bestaan over de vraag of volstaan kan worden met intergemeentelijke samenwerking op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen of dat verdergaande bestuurlijk organisatorische constructies denkbaar zijn. Deze leden konden dan ook niet instemmen met de samenvatting dat in de huidige omstandigheden de instelling van een openbaar lichaam Rijnmond niet zou worden overwogen. Wel achtten deze leden het denkbaar dat een verdergaande stap zou worden gezet in de richting van een agglomeratie-provincie. Ook tegen deze achtergrond herhaalden de leden van de P.v.d.A.-fractie het verzoek om het besluit te heroverwegen en afhankelijk te maken van de ervaringen elders in groot-stedelijke agglomeraties met de werking van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Volgens de leden van de C.D.A.-fractie is een aanpassing van de Wet gemeenschappelijke regelingen noodzakelijk in die zin, dat de mogelijkheid moet worden ingevoerd dat bij algemene maatregel van bestuur taken worden overgedragen aan grootstedelijke samenwerkingsagglomeraties.

Deze leden waren de overtuiging toegedaan, dat de huidige WGR ontoereikend is voor het goed kunnen aanpakken van de agglomeratieproblematiek. Deze leden meenden zelfs, dat, waar nu zaken worden behartigd op de regionale schaal van het Rijnmondgebied, na opheffing, op termijn een gat in een toegesneden taakbehartiging kan ontstaan. Dit moet volgens de leden worden voorkomen. Aanpassing van de WGR is naar hun opvatting de daartoe aangewezen weg.

Overigens meenden deze leden dat de memorie van toelichting de noodzaak van de opheffing te veel motiveert vanuit het gegeven dat de ontwikkelingen zoals die in 1962 werden voorzien, voor het Rijnmondgebied niet hebben plaatsgevonden. Daarmee wordt volgens de leden te zeer en te licht voorbijgegaan aan het feit dat het Rijnmondgebied in de huidige situatie desondanks toch zijn eigen specifieke problematieken en belangen kent. Daaraan kan niet tegemoet worden gekomen door dit gebied nu bestuurlijk weer geheel in te passen in het uniforme openbare bestuursmodel. Nogmaals, aanpassing van de WGR, toegesneden op dit soort gebied, zou recht doen aan de daar bestaande bestuurlijke behoefte.

Deze leden zagen ook graag een nadere financiële onderbouwing van de opheffing.

De leden van de C.D.A.-fractie zouden als zodanig kunnen instemmen met de opheffing, zo mogelijk per 1 januari 1986, maar om tot die conclusie te kunnen komen zal aan bovenstaande verlangens van de leden wezenlijke invulling moeten zijn gegeven.

Ten aanzien van de toekomstige bestuurlijke structuren en een optimale oplossing van de regionale problemen is de indeling in gemeentelijke samenwerkingsgebieden van het allergrootste belang, aldus de leden van de V.V.D.-fractie, die zich ook afvroegen of het al bekend is hoe het met de procedure staat van het aanwijzen van de samenwerkingsgebieden door de Provincie. Ook hier waren deze leden benieuwd naar de voortgang van de werkzaamheden van de zogenaamde Commissie-Herweijer. Wanneer, zo vroegen deze leden, kan een rapportage van deze commissie verwacht worden?

De G.P.V.-fractie had er na hetgeen door haar hierover bij vorige gelegenheden reeds is gezegd geen behoefte aan uitvoerig in te gaan op de ontwikkelingen die nu zouden rechtvaardigen dat Rijnmond wordt opgeheven. De drie ontwikkelingen, die op blz. 4 en 5 van de memorie van toelichting worden genoemd, zijn zeker van belang. Maar dezelfde bewindslieden konden nog maar enkele jaren geleden wijzen op andere bestuurlijke en maatschappelijke ontwikkelingen in het betrokken gebied, die geenszins wezen in de richting van een opheffing. De G.P.V.-fractie was dan ook geneigd beide wijzen van benadering enigszins te relativiseren.

Zij zou ook bereid zijn aan opheffing mee te werken als duidelijk was, dat de voorwaarden zijn vervuld voor een verantwoorde bestuurlijke aanpak van de problemen in Rijnmond. In feite stellen de bewindslieden hun vertrouwen op de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen. Het instrumentarium van deze wet, waarmee nog geen feitelijke ervaring is opgedaan, zou afdoende moeten zijn voor dat deel van het land waar de onderlinge verwevenheid van problemen en belangen het grootst is. Of toepassing van de Wet gemeenschappelijke regelingen afdoende is is naar de mening van de G.P.V.-fractie echter niet alleen afhankelijk van het instrumentarium dat deze wet biedt, maar ook van de mogelijkheid en de bereidheid het instrumentarium optimaal te benutten. In dat verband wees zij erop, dat zowel de unanieme raad van Rotterdam als het overgrote deel van de overige gemeenten in het gebied recent nog eens hebben uitgesproken, dat opheffing van Rijnmond zonder meer geen oplossing biedt, maar dat nieuwe structuren nodig zijn. Wat is de reactie van de bewindslieden op dit standpunt?

De leden van de P.v.d.A.-fractie constateerden dat, naar de mening van de regering, noch de overgang van provincietaken naar Zuid-Holland, noch

die van de gemeentetaken naar de desbetreffende gemeenten op onoverkomelijke moeilijkheden behoeven te stuiten. De feitelijke overgang niet misschien, maar moet dan worden geconstateerd dat aan het bestaan van het openbaar lichaam Rijnmond geen enkele toegevoegde waarde dient te worden toegekend in bestuurlijk opzicht? De vraag is dan ook niet of taken kunnen overgaan naar de provincie en de gemeenten, maar of ook voorzien is in de vervulling van de regionale taak. Naar de mening van deze leden kan niet worden volstaan met de verwijzing naar de Wet gemeenschappelijke regelingen, maar dient ook inzicht gegeven te worden in de invulling van de regionale bestuurlijke taak. Welke plannen zijn daarvoor ontwikkeld? Zijn die plannen in zodanige fase van ontwikkeling dat deze direct kunnen invullen wat door de opheffing van het openbaar lichaam dreigt verloren te gaan? Wanneer door de regering erkend wordt dat er in dit gebied zeker sprake is van een interne samenhang en een eigen problematiek, dan mag ook verwacht worden dat meer concreet ingegaan wordt op de wijze waarop daar een antwoord op geformuleerd wordt. In het licht hiervan zouden deze leden ook willen vernemen of de uitkeringen aan Rijnmond voor de vervulling van specifieke taken (onder andere op het gebied van milieu) behouden blijven en aan welk orgaan deze middelen dan zullen worden toegekend.

De leden van de P.v.d.A.-fractie stelden vast dat ten aanzien van de Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond het uitgangspunt is dat deze als organisatorische eenheid blijft voortbestaan. Deze leden zouden willen vernemen welke waarde dient te worden toegekend aan het voornemen van het sluiten van een gemeenschappelijke regeling terzake door gemeenten en provincie. Zijn de voorbereidingen hiervan reeds gestart? Bestaat er overeenstemming over de onverkorte voortzetting van het takenpakket van de DCMR of bestaan er opvattingen om hierin wijziging aan te brengen? In hoeverre neemt de provincie hier een ander standpunt in dan ten aanzien van het voornemen om elders de betrokkenheid met de regionale milieudiensten, waarvan er in Zuid-Holland drie bestaan, te beëindigen? De continuering van de zo gewaardeerde uitoefening van de gemeenschappelijke milieutaak brengt toch met zich dat een regering die verantwoordelijkheid neemt voor de opheffing van dit bestuurslichaam garanties stelt voor de handhaving van als nuttig en goed vervulde aangemerkte taken.

Waar gesproken wordt van een systematische herbeschouwing in interdepartementaal verband van het geheel van activiteiten van het openbaar lichaam en de betekenis daarvan voor alle te onderscheiden taken van overheidszorg, heeft dit de regering gesterkt in de gedachte dat de organen in de reguliere bestuurskolom, desgewenst met gebruikmaking van de Wet gemeenschappelijke regelingen, de huidige Rijnmondtaken goed kunnen behartigen. De vermelding is zodanig interessant dat de leden van de P.v.d.A.-fractie hierover nader ingelicht wenst te worden. Kan de rapportage van deze systematische herbeschouwing in het kader van de behandeling van deze voorstellen beschikbaar worden gesteld?

Uit de hier gehanteerde formulering wordt duidelijk dat desgewenst gebruik gemaakt kan worden van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Betekent dat nu dat de gedachte bestaat dat zelfs zonder gebruikmaking daarvan de bestuurlijke vragen in dit gebied – interne samenhang + eigen problematiek – kunnen worden beantwoord?

De leden van de C.D.A.-fractie zouden gaarne vernemen of de gemeenten verplicht zijn de destijds afgestote taken weer op zich te nemen. Betreft het uitsluitend deze taken die voor de gemeenten bestemd zijn?

Zijn de door de minister genoemde taken op milieugebied en buitenstedelijke recreatie de enige taken die na opheffing in het kader van de Wet gemeenschappelijke regelingen zullen worden behartigd? Kunnen ook niet andere goed functionerende taken van Rijnmond gemeenschappelijk geregeld worden?

De voorgenoemde wijze van taakoverheveling naar de provincie en de verschillende gemeenten kwam de V.V.D.-leden als redelijk voor.

Deze leden waren verheugd over de intenties van zo wel de provincie Zuid-Holland als van de gemeenten om de Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond als organisatorische eenheid te laten voortbestaan. Wel vroegen zij de regering te bevorderen dat de hiervoor noodzakelijke gemeenschappelijke regeling op zo kort mogelijke termijn gesloten wordt.

Wel vernamen deze leden graag op welke wijze de Centrale Post Ambulancevervoer als taak overdragen wordt.

De taakoverheveling op recreatieterrein kwam de hier aan het woord zijnde leden echter wat te eenvoudig gesteld voor. Er wordt geen aandacht besteed aan z.g. grensoverschrijdende recreatieprojecten welke nu eenmaal een speciale bestuursconstructie behoeven. Gaarne vernamen deze leden hoe het overdragen van taken en bevoegdheden in deze geregeld is. Voorts wilden de V.V.D.-leden graag weten wat er met het personeel gebeurt dat nu belast is met deze recreatietaken.

Ook wilden deze leden graag inzage in de systematische herbeschouwing in interdepartementaal verband van de activiteiten van Rijnmond en de betekenis daarvan voor de verschillende takken van overheidszorg.

De G.P.V.-fractie wees erop, dat de vraag of na de opheffing van Rijnmond een verantwoordde situatie zal ontstaan mede beantwoord moet worden in het licht van de mogelijkheden om de huidige taken van Rijnmond op gelijkwaardige wijze te doen verrichten door de provincie en de gemeenten, al dan niet in onderlinge samenwerking. De rijksbijdrage van f 49 miljoen aan de provincie kan hiervoor een belangrijke voorwaarde vormen. Hoe zijn de bewindslieden tot dit bedrag gekomen? Is het waar, dat het provinciaal bestuur nu reeds tot de conclusie is gekomen dat de taakuitoefening structureel in omvang of in intensiteit zal moeten worden teruggebracht? Zo ja, welke taken zullen dan niet kunnen worden voortgezet of moeten worden beperkt?

Met hoeveel formatieplaatsen die overgaan naar de provincie is rekening gehouden bij het bedrag van f 49 miljoen? Blijft dit aantal gelijk, ongeacht of het bedrag toereikend is voor de provincie? Bestaan er waarborgen, dat eventuele tegenvallers niet worden afgewenteld op de gemeenten? Delen de bewindslieden het standpunt, dat – zo er al sprake kan zijn van een tekortschietende rijksbijdrage – het risico daarvan bij de provincie behoort te liggen, die immers met de vereffening van het vermogen is belast?

Waarom is overigens wel voorzien in een rijksbijdrage aan de provincie en niet aan de gemeenten? Zullen de gemeenten anders dan de provincie niet te maken kunnen krijgen met frictiekosten als gevolg van de overkomst en de organisatorische inpassing van de van oorsprong gemeentelijke taken en het bijbehorende personeel?

Kan een overzicht worden verstrekt van de doeluitkeringen welke Rijnmond thans van de onderscheidende departementen ontvangt? Zullen deze bedragen ook na de opheffing ter beschikking blijven? Zo ja, van wie?

De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden met verbazing kennis genomen van het feit dat in de memorie van toelichting bij het onderhavige voorstel met geen woord gerept wordt over de ingestelde commissie-Herweijer. Deze leden hadden begrepen dat deze commissie is ingesteld om alle problemen die samenhangen met een eventuele opheffing van Rijnmond te inventariseren en om aan te geven welke oplossingen er mogelijk zijn. Deze leden zouden willen vernemen wat de precieze opdracht is van deze commissie en wanneer de resultaten van het werk van deze commissie beschikbaar zijn. Het kwam deze leden voor dat het hier gegevens betreft die uiterst relevant zijn voor de beoordeling van de vraag of en zo ja op welke wijze moet worden overgegaan tot opheffing van het openbaar lichaam. Waarom is van het instellen van deze commissie geen melding gemaakt? Deelt de regering de opvatting dat de wetgever, verantwoordelijk voor het instellen van het openbaar lichaam Rijnmond, over alle relevante gegevens dient te beschikken alvorens kan worden overgegaan tot de beantwoording van de vraag of opheffing geboden is?

De leden van de P.v.d.A.-fractie constateerden dat gekozen wordt voor een overgangsprocedure conform de opheffing van de agglomeratie Eindhoven. Waar het hier betreft niet geheel vergelijkbare bestuursorganen – waar het openbaar lichaam toch een aanzienlijk zwaarder bestuurlijk orgaan genoemd mag worden – zouden deze leden een nadere motivering op prijs stellen voor deze keuze. Had het niet meer voor de hand gelegen om te kiezen voor de procedure zoals voorzien was in het zgn. splitsingsontwerp? Ter zake zij ook verwezen naar het standpunt van de VNG.

Ten aanzien van het personeel wordt volstaan met de stellingname dat alle betrokkenen overgaan naar de provincie – en een aantal daarvan later weer naar de gemeenten – zonder dat inzicht wordt geboden of ook op de langere termijn zekerheid in deze kan worden geboden. Kan inzicht worden gegeven in de vraag of op de lange termijn verlies van formatieplaatsen zal optreden, zodat het resultaat van de opheffing is verlies van arbeidsplaatsen? Kan nader inzicht worden geboden in hoeverre specifieke uitkeringen aan Rijnmond ook in de toekomst beschikbaar blijven of juist niet? Kan in dat kader nader aangegeven worden welke relatie er bestaat tussen deze specifieke uitkeringen en het eventueel vervallen daarvan en het aantal formatieplaatsen? Kortom de leden van de P.v.d.A.-fractie zouden nader ingelicht willen worden over de wijze waarop een en ander inhoud krijgt, niet alleen voor wat betreft het moment van overgang, maar ook op de lange termijn. In dat kader verdient ook het aspect van het reorganisatieproces bij de provincie Zuid-Holland de aandacht.

In dat licht zouden deze leden ook een nadere toelichting willen ontvangen op het voornemen van de provincie Zuid-Holland tot instelling van een commissie ex artikel 64 Provinciewet. Wordt dit een commissie met adviserende bevoegdheden of wordt ook besluitvorming daarin ondergebracht? Is de keuze voor een dergelijke aanpak al definitief of betreft het hier een voornemen?

De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van de mededelingen inzake de kosten die de overname van personeel en van rechten en verplichtingen voor de provincie met zich brengt. Deze leden zouden het op prijs stellen om precieze informatie te ontvangen over de opbouw van het bedrag van f 49 miljoen, contant gemaakt per 1 januari 1986.

Hoe is de regeling, zo vroegen de leden van de C.D.A.-fractie, van de rechtpositie (behalve «zorgvuldig») van de ambtenaren die de gemeentetaken, na overdracht aan de gemeenten, volgen en die tot dusverre door Rijnmond worden behartigd?

Zal het Rijk, wanneer de algemene en specifieke bijdragen van deze gemeenten (gedurende het benodigde overgangsjaar) aan de provincie niet voldoende zijn, een zodanige aanvulling geven dat de financiële positie van de betreffende ambtenaren niet in gevaar wordt gebracht?

Ten aanzien van de financiële consequenties van de voorgenomen opheffing merkten de V.V.D.-leden op dat zij prijs stelden op een overzicht van de financiële tegemoetkomingen van de zijde van het Rijk. Overigens viel het deze leden op dat de provincie wel een bijdrage verkrijgt in de frictiekosten, maar de gemeenten, die ook Rijnmondambtenaren over zullen nemen, daarentegen niet. Is dit bezien in het licht van een eerlijke behandeling wel fair, zo vroegen deze leden.

Voorts vroegen de hier aan het woord zijnde leden om een overzicht van het personeelsverloop bij het openbaar lichaam Rijnmond. Hoeveel ambtenaren hebben elders een functie gevonden en hoeveel daarvan hebben een baan bij de provincie of bij een Rijnmondgemeente gekregen, was hun vraag.

Deze leden stelden in het algemeen de vraag op welke wijze het openbaar lichaam Rijnmond participeert in de procedure omtrent de aanwijzing van het aantal ambtenaren dat naar de verschillende gemeenten overgaat en in de procedure welke ambtenaren naar welke gemeente c.q. welke afdeling van de provincie overgaan. Uit het wetsontwerp spreekt niet of

nauwelijks een dergelijke participatie, zo moesten de V.V.D.-leden vaststellen.

Ook vroegen deze leden of al bekend is hoe de samenstelling van de commissie gebaseerd op artikel 64 van de Provinciewet zal zijn.

Tenslotte vroegen deze leden naar de datum van de feitelijke opheffing van het openbaar lichaam Rijnmond aangezien deze niet ondubbelzinnig uit het wetsontwerp blijkt.

De leden behorende tot de fractie van D'66 zouden gaarne de visie van de regering vernemen op het VNG-standpunt ten aanzien van de in het wetsvoorstel gekozen overgangsstructuur.

Deze leden is bekend dat gedeputeerde staten van Zuid-Holland inmiddels hebben besloten, op 29 oktober jongstleden, niet een commissie ex artikel 64 Provinciewet in te stellen. Wat is de mening van de bewindslieden hierover?

De provincie Zuid-Holland gaat voort met de interne organisatievernieuwing. Dit proces houdt nog geen rekening met de overkomst van Rijnmond-taken en -personeel. Is de minister met de leden van de D'66-fractie van oordeel dat na een eventuele opheffing van Rijnmond de Rijnmondmedewerkers in een niet-gelijkwaardige positie verkeren en dat het zodoende moeilijk wordt om de specifieke taken van Rijnmond in te passen in de vernieuwde organisatie?

De leden van de P.v.d.A.-fractie merkten tot slot van het algemeen deel van dit verslag nog op dat een hernieuwde discussie over de organisatie van het binnenlands bestuur geleid heeft tot gewijzigde inzichten bij alle betrokkenen. Een discussie waarin duidelijk is geworden dat niet op alle bestuurlijke vragen eenzelfde antwoord geformuleerd kan worden. Duidelijk is wel dat in tal van situaties de Wet gemeenschappelijke regelingen een antwoord kan zijn. Twijfels bestaan er – en bij de regering en bij de Kamer – over de vraag of daarmee ook het antwoord gegeven kan worden op bestuurlijke vragen in groot-stedelijke agglomeraties. Het is daarom ook dat deze leden van de P.v.d.A.-fractie meenden een hernieuwd beroep op de regering te mogen doen om het voornemen tot opheffing in heroverweging te nemen en te plaatsen in het kader van het ervaring opdoen met de werking van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Dit beroep wordt versterkt door het feit dat tot op heden geen inzicht is geboden in de vraag op welke wijze antwoord gegeven zal worden op de bestuurlijke vragen in het betrokken gebied. Duidelijkheid hierover en evenzeer over de uitkomsten van de Commissie-Herweijer is in ieder geval noodzakelijk alvorens tot besluitvorming kan worden overgegaan.

Een beroep van de minister om de opvattingen over de bestuurlijke organisatie in heroverweging te nemen en af te stappen van het «plaatjes» denken is door de P.v.d.A.-fractie positief beantwoord. Het doorslaan naar de andere kant kan echter niet de uitkomst zijn van een dergelijke heroverweging. Evenmin kan deze discussie een uitkomst hebben die leidt tot het ontkennen van de functie en de plaats van het openbaar lichaam Rijnmond in ons bestuursbestel.

Artikelen

Artikel 1

De leden van de S.G.P.-fractie veronderstelden dat onder c iets is weggefallen en gelezen moet worden:

c. Onze Minister: de Minister van Binnenlandse Zaken.

Artikel 6

De G.P.V.-fractie vroeg wat de rechtsgrond is voor de bepaling dat de gemeenten een bijdrage betalen aan de provincie. Verdraagt zo'n voorschrift zich wel met het ontbreken van een financiële verhouding tussen provincie

en gemeente, anders dan ter bekostiging van verleende diensten? Is over het opnemen van zo'n bepaling ook het oordeel van alle betrokken partijen gevraagd? Is zo'n bepaling niet extra bezwaarlijk nu de gemeenten anders dan de provincie niet in aanmerking komen voor een rijksbijdrage in de overgangskosten?

De leden behorende tot de fracties van P.v.d.A. en V.V.D. vroegen ook of overleg met de betrokken gemeenten heeft plaatsgehad. Indien dit het geval is zouden zij gaarne een overzicht van de verschillende reacties ontvangen.

De G.P.V.-fractie vroeg waarom in het tweede lid sprake is van besluiten, voor zover van kracht «met ingang van» 1 januari 1985. Zijn die besluiten toevallig op die datum ingevoerd? Zo ja, om welke besluiten gaat het dan? Of is het beter te lezen «op» 1 januari 1985?

Overigens nam de G.P.V.-fractie aan, dat de citeertitel van de Wet openbaar lichaam Rijnmond in dit artikel abusievelijk verschillend is weergegeven en dat in de laatste volzin van het eerste lid een woord is weggefallen.

Artikel 9

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen de bewindslieden of zij, stellende dat met het oog op de belangen van de betrokken ambtenaren deze op tijd in kennis gesteld dienen te worden, een periode van drie maanden voor herplaatsing voldoende vinden.

Op welke manier wordt het provinciaal bestuur begeleid bij het «aanwijzen» van de ambtenaren die met de nu nog door Rijnmond uitgeoefende gemeentelijke taken zijn belast?

Wat houdt de term «aanwijzen» precies in?

In hoeverre tellen de wensen van de betrokken ambtenaren mee?

De G.P.V.-fractie was van mening, dat in de voorgestelde overlegprocedures de positie van de gemeenten te zwak is. Zij vond het nodig dat de gemeenten een gelijkwaardige inbreng kunnen leveren door te spreken over «in overleg» in plaats van «na overleg».

Artikel 13

De G.P.V.-fractie vroeg of aan de hand van de financiële stukken van Rijnmond enige indicatie kan worden gegeven van het vermoedelijke saldo van de vereffening. Hoeveel bedragen de reserves van Rijnmond?

Artikelen 15 en 18

Blijkens het nader rapport is artikel 18 ingevoegd, stelden de P.v.d.A.-leden vast, nadat nog eenmaal was onderzocht of er in andere wetten nog wijzigingen nodig waren. Is het de regering opgevallen dat het in dit artikel geregelde reeds (zij het onvolledig) is opgenomen in artikel 15? Kan het misverstand zijn ontstaan doordat bij de toevoeging van de Staatsbladaanduiding van de Algemene burgerlijke pensioenwet verschillende Staatsbladen zijn vermeld?

Waarom is in artikel 15 niet aangegeven dat in artikel F2, vijfde lid, de puntkomma na «Rijnmond» ook moet vervallen?

Mag worden aangenomen dat het nader onderzoek tot de conclusie heeft geleid dat wijziging van de bepalingen met betrekking tot het openbaar lichaam Rijnmond in bij voorbeeld de Wet selectieve investeringsregeling en de Spoorwegpensioenwet niet wordt overwogen?

Artikel 22

De G.P.V.-fractie attendeerde erop, dat de Grondwet in dit artikel op verschillende manieren wordt geschreven.

Artikel 23

Moet worden aangenomen, vroegen de P.v.d.A.-leden, dat het onderhavige wetsvoorstel vaak zal worden aangehaald zoals het geven van een citeertitel doet vermoeden (zie aanwijzing nr. 78 van de Aanwijzingen voor de wetgevingstechniek)? Waarom zijn bij de vermelding van de voorgestelde citeertitel in het intitulé de woorden openbaar lichaam van hoofdletters voorzien?

De G.P.V.-fractie betwijfelde of het op verantwoorde wijze mogelijk zal zijn de wet vóór 1 januari 1986 in het Staatsblad te krijgen. Wat zullen daarvan de (belangrijkste) gevolgen zijn? Behoort enige terugwerkende kracht dan wel inwerkingtreding iets later in 1986 tot de mogelijkheden?

De voorzitter van de commissie,
Hennekam

De griffier van de commissie,
Van der Knoop